

SAMEN IMPACT MAKEN.

JAARVERSLAG 2024

cmo stamm.
kennis · onderzoek · advies

trend
bureau
drenthe

INHOUD.

VOORWOORD	3
MISSIE & VISIE	4
TRENDBUREAU DRENTHE	6
DRENTS PANEL	7
WERKWIJZE IN BEELD	8
BREDE WELVAART	10
KANSENGELIJKHEID EN BESTAANSZEKERHEID	16
DRENTS PANEL & DRENTS JEUGDPANEL	22
INWONERSKRACHT EN OVERHEIDSPARTICIPATIE	24
GEZONDHEID, WELZIJN EN ZORG	30
ALGEMENE FEITEN EN CIJFERS	36

VOORWOORD.

Als ik terugkijk op 2024 dan zie ik een jaar waarin we volop hebben ingezet op samenwerking. We hebben niet alleen onze bestaande partnerschappen versterkt, maar ook actief nieuwe verbindingen gezocht - binnen onze provincie en daarbuiten. De opgaven in onze regio zijn groot en vaak complex. Er zijn vele (kennis)organisaties die, net als wij, de ambitie hebben om bij te dragen aan een krachtig Drenthe.

Mijn overtuiging is dat we door het bundelen van onze kennis en expertise meer kunnen bereiken. Gelukkig zijn er velen die dit met mij delen en leidt dit tot mooie netwerken, gezamenlijke onderzoeken en programma's. Voorbeelden hiervan zijn [Drenthe Samen Gezond in Beweging](#), de [Alliantie van Kracht](#) en [Gezonde Marke](#).

Onze slogan 'van inzicht naar impact' hebben we in 2024 nog meer handen en voeten gegeven. We beperken ons niet tot signaleren en analyseren, maar denken actief mee over oplossingen. Door het gesprek aan te gaan met inwoners, organisaties en overheden en onze kennis actief te delen, zagen we hoe onze inzichten daadwerkelijk hun weg vonden naar beleid en praktijk.

Een sprekend voorbeeld hiervan is het Drents Jeugdpanel wat in 2024 uitgroeide tot een waardevol instrument om inzicht te geven in wat jongeren belangrijk vinden. Meer dan 800 jongeren deelden hun ervaringen met discriminatie en pesten via onze vragenlijst. In samenwerking met de landelijke vereniging Discriminatie.nl zijn deze resultaten meegenomen in landelijke pilots voor kindvriendelijk melden. Zo kregen jongeren niet alleen een stem, maar ook daadwerkelijk invloed op beleid dat hen raakt.

Naast onze provinciale projecten voerden we nog eens 140 onder-

zoeks- en adviesprojecten en opdrachten uit, variërend van onderzoek naar polarisatie en discriminatie tot het geven van inzicht in de totstandkoming van schooladviezen. Ook ontwikkelden we een workshop scenario denken brede welvaart. Via podcasts en verdiepende gesprekken deelden we onze kennis met een breed publiek.

Dit jaarverslag biedt een beknopt overzicht van onze inzet in 2024. Hoewel het onmogelijk is om alles te benoemen, laten de voorbeelden zien hoe we samen met inwoners, partners en overheden werken aan een sterke, inclusieve en veerkrachtige samenleving. We kijken ernaar uit om deze lijn in 2025 voort te zetten.

Roos Jelier
Directeur-bestuurder

MISSIE & VISIE.

CMO STAMM is hét kenniscentrum voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in Drenthe en Groningen. Met ons Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen geven wij inzicht in wat er speelt, leeft en schuurt in de regio. Samen met onze partners creëren we innovatieve oplossingen die bijdragen aan een krachtige samenleving. De mensen in de regio staan centraal. Met en voor hen willen wij het verschil maken.

Verbinden & ontwikkelen

Onze kennis, inzichten en innovaties delen wij actief met iedereen. De provincies Drenthe en Groningen subsidiëren ons voor onze publieke taken. Als provinciale steunorganisatie dragen we bij aan de uitvoering van het provinciale beleid en versterking van de Drentse en Groningse samenleving. Naast deze publieke taken werken we ook in opdracht voor diverse opdrachtgevers.

Brede welvaart

Wij werken en denken vanuit het perspectief van brede welvaart. Het is een nieuwe manier van kijken naar de samenleving. Met oog voor alles wat voor onze inwoners van waarde is en waarin samenhang tussen economie, samenleving en leefomgeving centraal staat. Zo maken we van Drenthe en Groningen een betere, eerlijkere en duurzamere plek. Er liggen belangrijke uitdagingen in het terugdringen van armoede en kansenongelijkheid, goede gezondheid, inclusie van kwetsbare groepen en betaalbare en duurzame energie voor iedereen.

Gedragscode, kwaliteit en privacy

Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen hanteren de Gedragscode voor onderzoek en statistiek en de Integriteitscode voor statistisch en data-analytisch onderzoek van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO), de Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO) en de Marktonderzoeksassociatie (MOA). Deze gedragscode is goedgekeurd door het College Bescherming Persoonsgegevens (CPB). Wij voldoen daarmee aan de eisen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Verder houden we ons aan de wettelijke regels volgens de AVG. Wij zijn door CBS erkend als wetenschappelijk gefundeerd onderzoeksbureau en geautoriseerd om zelf onderzoek te doen met de microdata van CBS.

Raad van toezicht

CMO STAMM is statutair een stichting en heeft een Raad van Toezicht. Zij houden toezicht en

fungeren als sparringpartner van de directeur-bestuurder. De belangrijkste onderwerpen in 2024 waren het vaststellen van de jaarrekening, begroting en het ondernemingsplan. Ook adviseerde de raad van toezicht over de uitwerking van het strategisch plan 2024-2028 en risicomanagement.

Onafhankelijke adviesraad

De adviesraad van Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen heeft een belangrijke adviserende taak. De raad voorziet het trend- en planbureau van een kritische reflectie op de onderzoeken, zowel over de maatschappelijke relevantie als het wetenschappelijke niveau. De leden werken in de wetenschap, bij lokale overheden of bij maatschappelijke organisaties.

TRENDBUREAU DRENTHE.

Trendbureau Drenthe is onderdeel van CMO STAMM en volgt trends en ontwikkelingen in het sociale domein. Met als doel het ondersteunen van de lokale beleidsontwikkeling bij de provincie Drenthe, Drentse gemeenten en maatschappelijke instellingen. We signaleren en monitoren trends en ontwikkelingen in Drenthe.

Onze werkwijze

Onze werkwijze kenmerkt zich door onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en beleidsrelevantie. Wij hechten grote waarde aan het perspectief en verhaal van inwoners en combineren daarom, waar dat kan, feiten en cijfers met de beleving van inwoners. We hebben nauwe contacten met overheden, maatschappelijke instellingen, inwoners en kennisinstituten. Zo weten we wat er speelt en waar het schuurt. Trendbureau Drenthe doet wetenschappelijk verantwoord beleidsonderzoek. Al onze medewerkers zijn academisch geschoold; enkele medewerkers zijn gepromoveerde onderzoekers. De adviesraad geeft ons een kritische reflectie op de kwaliteit van het onderzoek. Zo borgen we de wetenschappelijke kwaliteit van ons werk.

Monitoren en verdiepend onderzoek

Met onze langjarige monitors volgen we trends en ontwikkelingen op beleidsterreinen als brede welvaart, armoede, jeugd, en gezondheid, welzijn & zorg. We brengen met regelmaat in beeld hoe het gaat in Drenthe en bespreken met Drentse partners wat dat beeld betekent voor hun beleid en praktijk. Onze monitors raken steeds meer bekend, binnen en buiten de provinciegrenzen. Om meer inzicht te krijgen in een aantal actuele ontwikkelingen voerden we in 2024 diverse verdiepende onderzoeken uit. We brachten in beeld hoe Drenten en Groningers denken over toenemende tegenstellingen in de samenleving en deden onderzoek naar de brede-welvaartsaspecten van een mogelijke Lelylijn.

DRENTS PANEL.

Hoe gaat het met de Drenten, wat beweegt hen en hoe gaan zij om met veranderingen in hun leefsituatie? Inzicht in de ervaringen en meningen van de inwoners van Drenthe is essentieel voor het maken van beleid. Het panel bestaat uit ruim 6.000 inwoners van 18 jaar en ouder, verspreid over de provincie Drenthe.

Het Drents Panel geeft Drenten een stem

We voerden in 2024 onderzoek uit naar de toenemende tegenstellingen in de samenleving. Ruim 2.300 Drenten vulden onze vragenlijst in over polarisatie en discriminatie. Uit het onderzoek blijkt dat vier op de vijf Drenten discriminatie opmerkt en dat ongeveer hetzelfde aantal Drenten een toename van polarisatie ervaart. Daarnaast geeft één op de tien Drenten aan het afgelopen jaar zelf gediscrimineerd te zijn.

Verder deden we onderzoek naar de leefstijl- en gezondheidsdoelen van Drenten. De algemene gezondheid van Drenten wordt gemiddeld gewaardeerd met een 7,4 (schaal van 1 tot 10).

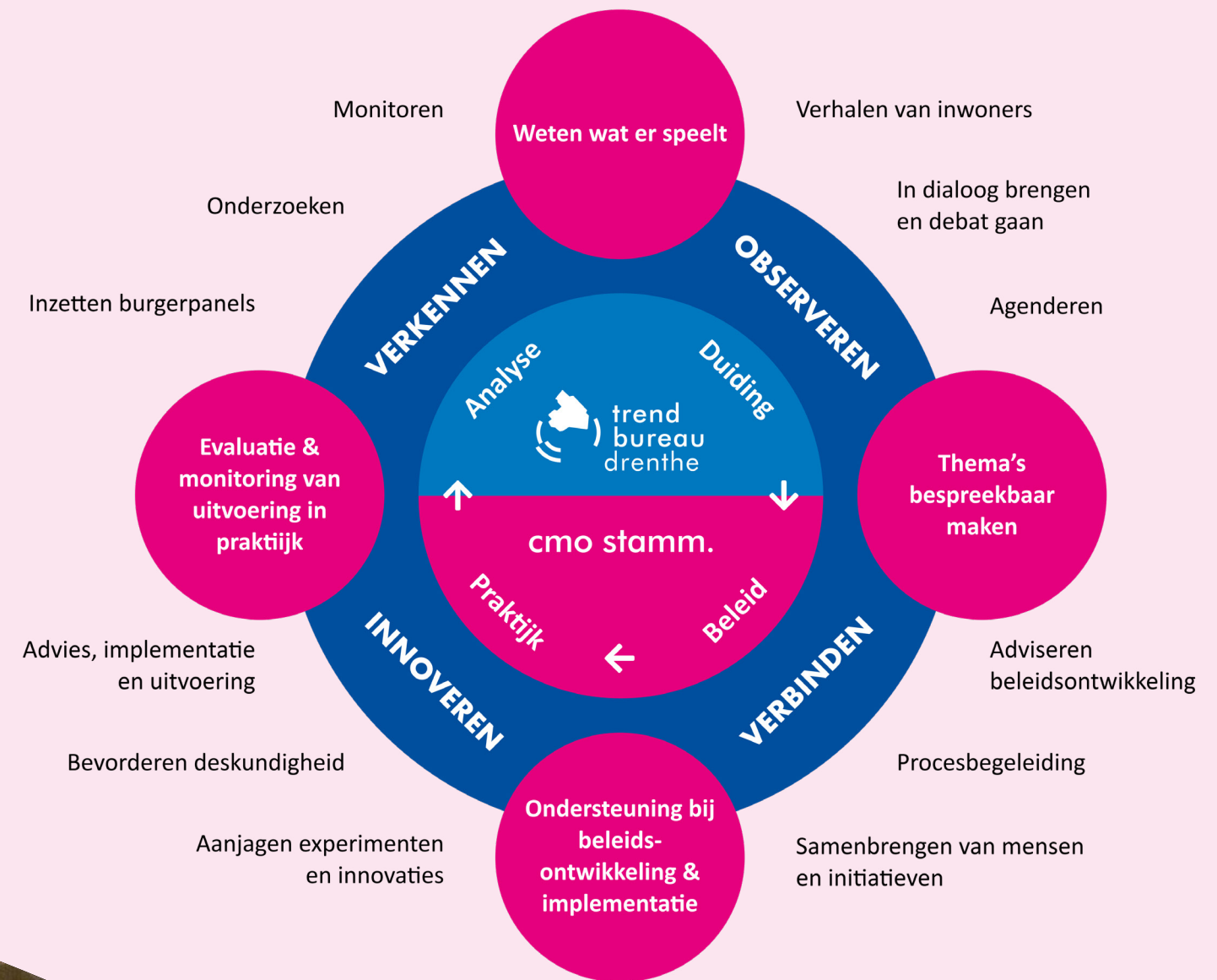
Daarnaast geeft 67% van de respondenten aan zich fit te voelen. Ongeveer de helft van de Drentse panelleden (51%) wil op korte of lange termijn werken aan een gezonder gewicht. Gezondere eetgewoonten bleken hierbij een belangrijk doel.

Ook deden we een uitvraag onder ons Drents Jeugdpanel over pestgedrag en discriminatie. Hoe gaan jongeren om met discriminatie en pestgedrag en worden ze hierbij ondersteund? Uit het onderzoek blijkt dat veel jongeren discriminatie en pestgedrag zien of ervaren, maar dat er relatief weinig over wordt gesproken.

WERKWIJZE IN BEELD.

Om een krachtige en inclusieve Drentse en Groningse samenleving te bewerkstelligen nemen we de rol aan van verkenner (bestuderen en probleem analyserend), observator (duiden en agenderen), die van verbinder (samenbrengen van mensen en initiatieven) en die van innovator (op nieuwe wijze mogelijk oplossingen voorleggen). We ondersteunen de provincies, gemeenten, organisaties en inwoners – in alle fases – in het signaleren, monitoren, ontwikkelen en ontsluiten van kennis. We hanteren daarbij de kennis- en beleidscyclus als uitgangspunt (zie figuur).

BREDE WELVAART.

Brede welvaart is kijken naar wat het leven waardevol maakt. Waar het begon als een manier om verder te kijken dan alleen naar economische groei, is het inmiddels een integraal onderdeel van beleidsontwikkeling. In ons programmateam Brede welvaart werken we aan de vraag: hoe kunnen we deze brede blik daadwerkelijk toepassen in beleid en praktijk?

Heike Delfmann

Heike Delfmann is programmacoördinator brede welvaart. Heike is onderzoeker in hart en nieren. Ze hecht veel waarde aan objectief en onafhankelijk onderzoek, het liefst met een duidelijke maatschappelijke doelstelling. In dit voorwoord neemt ze je mee in de ontwikkelingen bij het programmateam brede welvaart.

MONITORING ALS BASIS

Een solide basis voor dit werk is monitoring. Ook in 2024 werkten we aan de Monitor Brede Welvaart Drenthe. De monitor publiceren we in 2025 in boekvorm. Dit onderzoek biedt inzicht in de staat van brede welvaart in de regio en helpt beleidsmakers bij het maken van keuzes. Door objectieve data te combineren met subjectieve belevingen van inwoners, ontstaat een vollediger beeld van wat er speelt en waar verbeteringen mogelijk zijn. De monitor vormt een fundament waarop toekomstig beleid kan worden gebaseerd.

VAN INTRODUCTIE NAAR TOEPASSING

Naast monitoring richt het programma zich op het ondersteunen van beleidsmakers bij het implementeren van brede welvaart in hun werk. Waar de afgelopen jaren vooral de focus lag op het introduceren van het concept, zetten we nu stappen richting concrete toepassing.

Een belangrijk instrument daarbij is het 'Wiel van Brede Welvaart', dat helpt om bredere afwegingen te maken bij beleidsbeslissingen. In workshops met provincies en gemeenten verkennen we hoe brede welvaart als leidraad kan dienen voor investeringen en beleidskeuzes.

BREDE WELVAART IN DE PRAKTIJK: DE LELYLIJN

Een treffend voorbeeld van deze aanpak is de discussie rondom de Lelylijn. Dit infrastructuurele project is economisch wellicht niet rendabel, maar heeft bredere maatschappelijke voordelen, zoals betere bereikbaarheid, leefbaarheid en regionale ontwikkeling. Door vanuit brede welvaart naar dit project te kijken, wordt zichtbaar waarom het telkens weer op de agenda verschijnt: de waarde ervan zit niet alleen in economische winst, maar in de bredere impact op de regio.

RISICO'S: BREDE WELVAART ALS CONTAINERBEGRIIP

Hoewel brede welvaart steeds vaker als uitgangspunt wordt gebruikt, schuilt er ook een risico in. Het begrip is inmiddels zo bekend dat het dreigt te vervallen in een container-

begrip dat voor van alles gebruikt wordt, zonder daadwerkelijke invulling.

Het gevaar van 'cherry picking' ligt op de loer: brede welvaart als speerpunt benoemen, maar in de praktijk geen concrete invulling geven of op een enkel aspect focussen. Daarom blijft het essentieel om brede welvaart als samenhangend geheel te benaderen. Juist in het totaalplaatje en de onderlinge samenhang tussen thema's zit de meerwaarde van brede welvaart.

BLIK OP DE TOEKOMST

Een belangrijke ontwikkeling binnen het programma is de uitbreiding van het perspectief. Naast het 'hier en nu' kijken we steeds meer naar 'later': hoe kunnen beleidskeuzes bijdragen aan brede welvaart op de lange termijn?

Dit aspect is nadrukkelijker opgenomen in de monitors en speelt een centrale rol in onze workshops. In de komende periode willen we ook onderzoeken hoe brede welvaart 'elders' – dus op andere plekken zoals buurgemeenten of nabijgelegen provincies – invloed heeft op onze situatie. En andersom: Hoe werken beslissingen op andere plekken door in onze regio? Dit is een complex vraagstuk dat de komende jaren verdere verdieping vraagt. Want hoe meet je dat?

VERANKERING IN BELEID

Brede welvaart is in korte tijd uitgegroeid tot een belangrijk beleidsinstrument, zowel regionaal als nationaal. De uitdaging ligt nu in de verdere ontwikkeling: hoe zorgen we ervoor dat brede welvaart niet alleen een mooi streven blijft, maar daadwerkelijk leidt tot een betere samenleving voor iedereen? Die vraag blijft de kern van ons programma, nu en in de toekomst.

WORKSHOP SCENARIODENKEN

Vorig jaar ontwikkelde CMO STAMM een methode om beleidsmakers te helpen nadenken over de gevolgen van hun keuzes voor toekomstige generaties. We bieden twee workshops aan om daarbij te ondersteunen. In de eerste workshop denken inwoners samen na over hoe verschillende toekomst-scenario's hun leven kunnen beïnvloeden. Dit deden we bijvoorbeeld bij het onderzoek naar de Lelylijn. De tweede workshop is speciaal voor beleidsmakers. Zij ontdekken hoe hun keuzes nu de toekomst kunnen beïnvloeden. Deze workshop gebruikten we onder andere voor de provincie Drenthe (omgevingsvisie 2040). Zo helpen we beleid toekomstgericht en passend te maken.

EEN GREEP UIT ONZE PROJECTEN 2024.

NATIONAAL NETWERK BREDE WELVAART: VAN PERSPECTIEF NAAR PRAKTIJK

In 2024 zette het Nationaal Netwerk Brede Welvaart, waar Trendbureau Drenthe onderdeel van is, mooie stappen om brede welvaart beter toe te passen in regionaal beleid. Na bijeenkomsten in Vlissingen en Groningen werkten onderzoekers en beleidsmakers uit het hele land samen aan thema's als monitoring, beleidskaders en de effecten van beleid op toekomstige generaties. Een tastbaar resultaat is het [online magazine Van perspectief naar praktijk](#) (maart 2024), waarin vijf Communities of Practice hun ervaringen en inzichten delen. Het magazine inspireert en helpt beleidsmakers om brede welvaart concreter te maken in hun dagelijks werk. CMO STAMM coördineert de community 'Bewoners in Beeld', die zich richt op het perspectief van inwoners.

DOSSIERKENNIS: BREDE WELVAART

Wat is brede welvaart en waarom is het belangrijk? Hoe meten we brede welvaart in een regio? Dit zijn vragen die steeds vaker gesteld worden als we de kwaliteit van leven meten in een regio. Om dit soort vragen te beantwoorden, zijn we een podcastserie gestart: Dossierkennis: Brede welvaart. We gaan in gesprek met Aleid Brouwer, bijzonder hoogleraar bij de Rijksuniversiteit Groningen en senior onderzoeker bij Trendbureau Drenthe. Beluister de eerste aflevering op Spotify.

BREDE WELVAART IN DRENTHÉ NIET GELIJK VERDEELD

Trendbureau Drenthé presenteerde in 2024 de jaarlijkse update van de Monitor Brede Welvaart Drenthé. Hieruit blijkt dat de brede welvaart in de provincie ongelijk verdeeld is tussen regio's en doelgroepen. Stedelijke gebieden als Emmen, Hoogeveen en Assen en de regio Zuidoost-Drenthé blijven achter op economische aspecten, zoals inkomen en werkgelegenheid. Tegelijkertijd scoort Drenthé hoog op sociaal-culturele aspecten, zoals welzijn en woontevredenheid. Krapte op de arbeidsmarkt, vooral in de zorg, blijft een uitdaging. Wij vertalen deze inzichten naar beleid en werken samen met (regionale) partners aan een duurzamer en kansrijker Drenthé.

BREDE WELVAARTSEFFECTEN VAN VERBETERINGEN OP BESTAAND SPOOR IN NOORD-NEDERLAND

CMO STAMM droeg bij aan een onderzoek naar de effecten van verbeteringen aan het spoor in Noord-Nederland. In samenwerking met Ecorys en Movares is onderzocht hoe aanpassingen aan het bestaande spoor de leefbaarheid, werkgelegenheid en bereikbaarheid in de regio kunnen verbeteren. Het onderzoek combineerde data-analyse met de ervaringen van inwoners en experts. Zo werd inzichtelijk welke maatregelen het meeste effect hebben op de brede welvaart. CMO STAMM speelde een belangrijke rol in het verzamelen en duiden van regionale perspectieven, waardoor de stem van inwoners en beleidsmakers uit Groningen en Drenthé goed is meegenomen. De resultaten laten zien dat betere spoorverbindingen Noord-Nederland aantrekkelijker maken als woon- en werkgebied. Dit onderzoek draagt bij aan belangrijke beslissingen over investeringen in infrastructuur en de toekomst van de regio.

KANSENGELIJKHEID EN BESTAANSZEKERHEID.

Het programmateam Kansengelijkheid en Bestaanszekerheid richt zich op het verbeteren van de bestaanszekerheid voor alle inwoners, zodat iedereen gelijke kansen krijgt. Bestaanszekerheid gaat verder dan alleen financiële stabiliteit. Het omvat ook toegang tot passende zorg, sociale contacten, een prettige en veilige woning en de mogelijkheid om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Dit vormt de kern van het programma: onderzoek en advies leveren met het perspectief van inwoners als leidraad. Het doel is structurele verandering, niet slechts tijdelijke oplossingen.

Marcel Endendijk

Als programmacoördinator Kansengelijkheid en bestaanszekerheid werkt Marcel graag aan projecten waarin de ontwikkeling van mensen en organisaties centraal staan. Zijn kracht is dat hij diverse partijen zodanig bij elkaar weet te brengen dat zij samen tot grote resultaten kunnen komen. In dit voorwoord neemt hij je mee in de ontwikkelingen bij het programmateam Kansengelijkheid en bestaanszekerheid.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het programma is de verschuiving van symptoombestrijding naar structurele oplossingen. Een goed voorbeeld hiervan is de Alliantie van Kracht. Dit programma is gebaseerd op onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen naar het doorbreken van intergenerationele armoede. De alliantie vertaalt de aanbevelingen uit dit onderzoek naar de praktijk. Wat deze alliantie bijzonder maakt, is dat 45 organisaties zich langdurig hebben gecommitteerd aan deze aanpak, wat een noodzakelijke voorwaarde is voor echte verandering.

Daarnaast maakte ons onderzoek naar de verschillen in inkomensondersteuning tussen gemeenten inzichtelijk hoe groot de verschillen in de financiële situaties kunnen zijn per gemeente en per type huishouden. Een alleenstaande ouder met kinderen heeft bijvoorbeeld toegang tot meer regelingen en houdt soms een beetje geld over, terwijl een alleenstaande zonder kinderen structureel tekortkomt. Dit onderzoek heeft gemeenten geholpen om beter zicht te krijgen op deze verschillen. Daarnaast leidde het ook tot een verdere verdieping in de vindbaarheid en toegankelijkheid van minimaregelingen.

GERICHTE INSPANNINGEN EN SAMENWERKINGEN

Ons programmateam richt zich op gebieden als Zuidoost-Drenthe en Oost-Groningen, waar intergenerationele armoede al lange tijd een hardnekkig probleem is. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat het vraagstuk van bestaanszekerheid zich meer verbreedt naar andere doelgroepen en regio's. Deze brede erkenning zorgt ervoor dat gemeenten hun beleid heroverwegen. Ze zoeken naar manieren om hun ondersteuning effectiever te maken, zodat meer inwoners de hulp krijgen die zij nodig hebben.

Samenwerking is hierin cruciaal. Een goed voorbeeld is het 'Bondgenootschap voor een

geletterd Drenthe', waarin we actief informatie delen over de aanpak van laaggeletterdheid. Goed kunnen lezen, schrijven en rekenen is belangrijk om voor jezelf te kunnen zorgen. Je vindt bijvoorbeeld sneller een baan of kunt je geldzaken beter regelen.

UITDAGINGEN EN TOEKOMSTVISIE

Eén van de grote uitdagingen is de complexiteit van hulpverlening: voor zowel inwoners als hulpverleners is het landschap van regelingen en instanties vaak versnipperd en moeilijk toegankelijk. Daarnaast zijn er te weinig beleidsadviseurs en projectmanagers die in staat zijn om inzichten uit onderzoek om te zetten in concrete beleidsmaatregelen en acties.

Voor de toekomst ligt de focus op een meer geïntegreerde aanpak. Bestaanszekerheid en kansengelijkheid zouden niet als aparte thema's moeten worden behandeld, maar als integraal onderdeel van beleid rond wonen, gezondheid en werk. Ook de inzet van ervaringsdeskundigen speelt een steeds grotere rol. Zij kennen de dagelijkse realiteit van leven met financiële onzekerheid en kunnen beter signaleren waar beleid tekortschiet.

Door verder te bouwen op bestaande initiatieven, en onderzoek, beleid en praktijk beter met elkaar te verbinden, zet het programma stappen naar een samenleving waarin bestaanszekerheid geen voorrecht is, maar een basis voor iedereen.

EEN GREEP UIT ONZE PROJECTEN 2024.

SAMENWERKEN AAN EEN TOEKOMST ZONDER GENERATIEARMOEDE

Overerfbare armoede is een complex probleem dat niet in één generatie is ontstaan en ook niet in één generatie opgelost kan worden. Daarom werkt de [Alliantie van Kracht tegen armoede](#) met een langetermijnprogramma van 20 jaar. Elk jaar wordt een faseplan opgesteld met concrete acties, die continu worden gemonitord en bijgesteld. Wij voeren het programmamanagement uit. In 2024 lag de focus op drie programmalijnen: de doelgroep, het werkveld en effectiviteit & leren. We werkten samen met huishoudens om toekomstperspectieven te verbeteren, ondersteunden professionals in het bieden van maatwerk en onderzochten welke interventies daadwerkelijk effect hebben. Het ervaringsperspectief van mensen in armoede stond daarbij centraal. Door samen te leren en te innoveren zorgen we ervoor dat niemand in de Veenkoloniën langdurig in armoede hoeft te leven. In 2025 blijven we bouwen aan structurele oplossingen voor een kansrijkere toekomst.

NAAR EEN PASSEND SCHOOLADVIES

Trendbureau Drenthe onderzocht hoe basisscholen in Drenthe schooladvies geven. Bijna de helft van de adviezen wordt opnieuw bekeken, maar slechts 20% wordt aangepast. Dit komt onder andere doordat scholen minder vaak een dubbel advies geven en vaak de IEP-toets gebruiken. Ouders en middelbare scholen spelen ook een rol in het advies. Niet alle leerlingen krijgen hetzelfde proces, wat de kanselijkheid beïnvloedt. Het onderzoek geeft tips, zoals het heroverwegen van adviezen serieuzer nemen en beter kijken naar de eigenschappen van kinderen.

JONGEREN PRATEN WEINIG OVER PESTGEDRAG EN DISCRIMINATIE

In het voorjaar van 2024 spraken we met circa 80 jongeren. Ruim 850 jongeren in Drenthe en Groningen vulden een vragenlijst in over pesten en discriminatie. Veel jongeren zien of ervaren dit op school, maar praten er vaak niet over. Ze proberen problemen eerst zelf op te lossen, uit angst voor escalatie. Slechts één op de zes jongeren zou discriminatie officieel willen melden. Anoniem kunnen melden en opvolging daarvan vinden jongeren belangrijk. De resultaten helpen scholen en organisaties om hun beleid beter af te stemmen op de wensen en behoeften van jongeren. Trendbureau Drenthe en Discriminatie.nl Drenthe werken nauw samen om het verdiepende gesprek met inwoners aan te gaan.

VERSCHILLEN IN INKOMENS- ONDERSTEUNING (VERVOLG)

De webpublicatie 'Verschillen in inkomensondersteuning tussen en binnen gemeenten', die in 2023 werd gepubliceerd, geeft duidelijk weer hoe gemeenten op verschillende manieren inkomensondersteuning bieden. Door deze verschillen zichtbaar te maken, hebben wij het afgelopen jaar beleidsmakers kunnen helpen om de steunmaatregelen beter af te stemmen op de behoeften van kwetsbare inwoners. Zo hebben we voor de Vereniging van Drentse Gemeenten een vragenlijst uitgezet onder mensen die ervaring hebben met minimaregelingen, om te onderzoeken hoe minimaregelingen online beter vindbaar gemaakt kunnen worden.

NIEUWE AFLEVERINGEN PODCASTREEKS STERKE VERHALEN

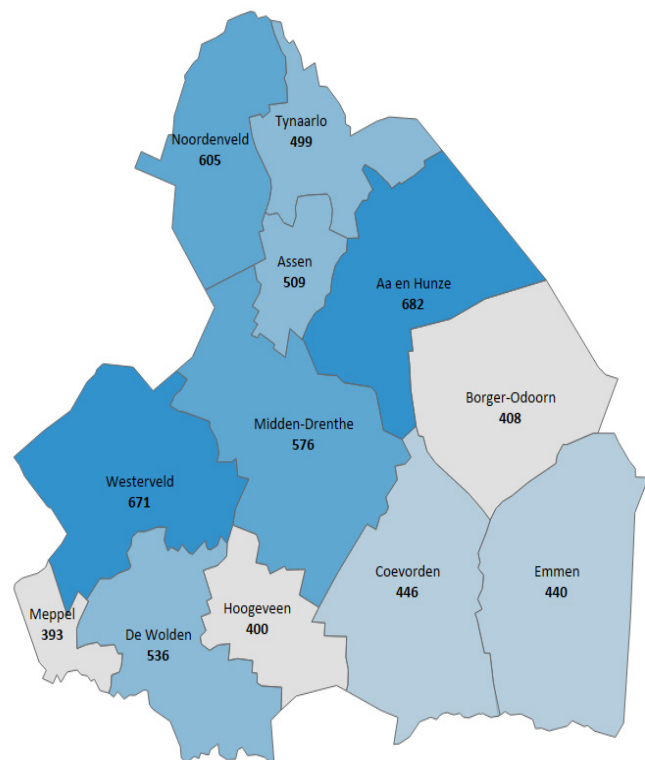
We brachten vier nieuwe afleveringen uit van de podcastreeks Sterke Verhalen. Met deze reeks willen we laten zien dat armoede meer is dan een gebrek aan geld en aandacht vragen voor andere manieren om met armoede om te gaan. In de afleveringen gaan adviseur Marike Broekema en ervaringsdeskundige Karin van der Hende in gesprek met inspirerende mensen, zoals kapster Sandra Groenendal die gratis knipt voor mensen met een smalle beurs, Miranda die haar weg uit armoede deelt, en Gea Topelen, oprichter van Gea's Weggeefwinkel.

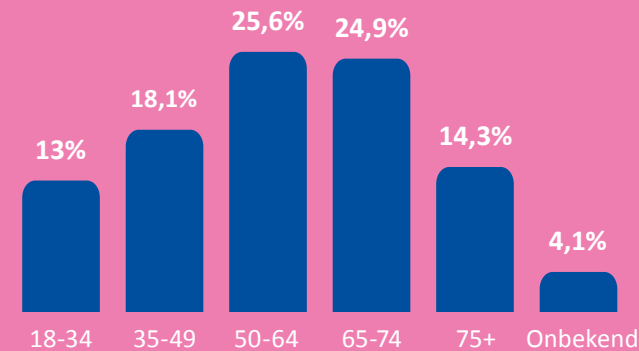
DRENTS PANEL.

Ruim 6.000
leden van 18
jaar en ouder

AANTAL PANELLEDEN PER GEMEENTE

LEEFTIJD VAN PANEL

FEITEN EN CIJFERS

- 9 uitvragen in 2024
- Gemiddelde respons per vragenlijst 47%
- Gemiddeld vulden panelleden 4 tot 5 vragenlijsten in

THEMA'S DRENTS PANEL.

"Ik hoop dat door deelname aan deze vragenlijst en het verwerken daarvan een begin gemaakt kan worden aan een gezond blijvend Drenthe."

Impact
gaswinning in
Drenthe

Recreatie en
Toerisme

Gezondheid,
welbevinden
en sport

Discriminatie
en polarisatie

Brede
welvaart

Burgerberaad
Drenthe

DRENTS JEUGDPANEL.

Het Drents Jeugdpanel werkt samen met middelbare scholen van alle onderwijsniveaus, verspreid over de provincie Drenthe. Het panel wordt twee tot drie keer per schooljaar ingezet voor onderzoek. Leerlingen vullen een digitale vragenlijst in over een specifiek thema, gevolgd door verdiepende klassengesprekken waarin samen met jongeren oplossingsrichtingen worden verkend.

BREDER BEREIK

Om een breder bereik onder jongeren te realiseren, ondersteunt SpotTV - een online platform voor en door jongeren - het jeugdpanel door extra online content te ontwikkelen rond de onderzochte thema's. Na afloop van elk onderzoek produceert SpotTV een video met de onderzoeksresultaten en reacties van bestuurders en beleidsmakers, speciaal voor de deelnemende leerlingen.

De behoeften en ideeën van jongeren vertalen we naar concrete adviezen. Deze delen we met scholen, overheden en betrokken organisaties, waarna we samen bespreken hoe ze in beleid kunnen worden toegepast.

BREDE AANPAK

De brede aanpak via scholen van allerlei onderwijsniveaus, aangevuld met online content, is een belangrijke succesfactor van het Jeugdpanel. Daarnaast zijn succesvolle elementen van het panel de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van het Jeugdpanel, de mogelijkheid voor jongeren om zonder lange verplichtingen deel te nemen, de interactie tijdens de verdiepende gesprekken waarbij jongeren zich gehoord voelen, en de terugkoppeling waarin duidelijk wordt wat er met hun ideeën gebeurt.

Pesten en
discriminatie

Jongeren van
12 tot en met
18 jaar

- 854 jongeren vulden de vragenlijst in en we spraken met circa 80 leerlingen op 6 verschillende vo-scholen.
- We werkten hierbij samen met Discriminatie.nl Drenthe en Discriminatie.nl Groningen.
- De stem van ruim 800 jongeren had impact en werd gehoord door de landelijke vereniging Discriminatie.nl. Het onderzoek vormt de basis voor pilots in het landelijke traject kindvriendelijk melden.

INWONERSKRACHT EN OVERHEIDSPARTICIPATIE.

Wij geloven in de kracht van inwoners en zien dat er talloze initiatieven zijn van mensen die zelf veel kunnen organiseren. Soms hebben zij alleen een klein duwtje in de rug nodig, of toegang tot ons netwerk en kennis. Daarin spelen wij als team een ondersteunende rol. Tegelijkertijd zien we dat gemeenten worstelen met hoe ze inwoners effectief kunnen betrekken bij besluitvorming en participatie.

Esther Rodenburg

Esther is als programmacoördinator Inwonerskracht en overheidsparticipatie een echte verbinder. Ze werkt graag samen met verschillende partijen om krachten te bundelen, te verbinden en in te zetten om de maatschappelijke impact te vergroten. De mensen en hun talenten zijn het uitgangspunt om samen een stap vooruit te komen. In dit voorwoord neemt ze je mee in de ontwikkelingen bij het programmateam Inwonerskracht en overheidsparticipatie.

KIJKEN WAT ER AL LEEFT

Onze visie is dat overheden niet moeten opleggen wat er moet gebeuren, maar dat ze kijken naar wat er al leeft en hoe ze dat kunnen faciliteren. Een belangrijk principe binnen ons programmateam is de driehoek: inwoners, maatschappelijke organisaties en overheden. Wij hebben de ervaring dat échte verandering en impact ontstaan wanneer deze drie partijen samen optrekken en elkaar versterken. Dit betekent dat we niet alleen inwoners ondersteunen, maar ook gemeenten helpen om participatie op de juiste manier te organiseren en maatschappelijke organisaties stimuleren om vanuit inwonersperspectief te werken.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

Het afgelopen jaar stond in het teken van samenwerking en innovatie op het gebied van participatie. Eén van de belangrijkste ontwikkelingen was de oprichting van de participatiehub, een initiatief dat oorspronkelijk voortkwam uit het ministerie van VWS maar inmiddels breder wordt opgepakt. Het doel is om participatie niet alleen binnen de zorg, maar op alle terreinen goed te organiseren en de energie van bestaande initiatieven te benutten. Dit biedt een kans om echt anders te gaan werken en participatie structureel te verankeren.

Daarnaast besteedden we extra aandacht aan vrijwilligers. We hebben in Drenthe initiatieven gesteund die vrijwilligerswerk versterken en beter verbinden met inwonersinitiatieven en overheidsbeleid. We zijn bezig met het verder opzetten en borgen van een stevig vrijwilligersnetwerk. Vrijwilligers vormen een cruciale schakel in participatie en het afgelopen jaar is het belang van hun inzet nog duidelijker geworden.

RESULTATEN EN IMPACT

Een concreet resultaat waar we trots op zijn, is de samenwerking binnen het Jeugdpanel. Met dit panel geven we een inkijkje in de leefwereld van jongeren op allerlei terreinen. We bespreken de onderzoeks-

resultaten met de jongeren en vertalen ze naar hun eigen leefwereld. Dit maakt participatie tastbaar en zorgt ervoor dat jongeren echt betrokken zijn bij besluitvorming. We gaan deze aanpak ook breder toepassen binnen het Drents Panel, zodat participatie in alle lagen van de samenleving een vaste plek krijgt.

Ook hebben we in Drenthe verschillende initiatieven ondersteund, gemeenten geholpen en inspiratiesessies georganiseerd. Dit zorgde niet alleen voor een sterker netwerk, maar ook voor een bredere bewustwording van het belang van inwonersparticipatie bij beleidsvorming.

TOEKOMST EN UITDAGINGEN

De grootste uitdaging blijft om participatie niet te laten verzanden in gesprekken en beleidsplannen, maar echt actiegericht te werken. Met het ontwikkelen van het netwerk Vrijwilligers Drenthe bouwen we aan een totaalprogramma burgerkracht Drenthe (inwoners, overheid en maatschappelijke organisaties) met tijdelijk extra aandacht en ondersteuning voor vrijwilligers. Het is tijd om de energie die er al is te benutten en participatie op alle niveaus concreet te maken.

Daarnaast gaan we als organisatie nog meer geïntegreerd werken. Participatie is een thema dat raakt aan alle domeinen: Kansengelijkheid en bestaanszekerheid, Brede welvaart, en Gezondheid, welzijn en zorg. Onze uitdaging voor de toekomst is om participatie structureel te verankeren en ervoor te zorgen dat inwoners niet alleen gehoord worden, maar dat hun stem daadwerkelijk invloed heeft op beleid en uitvoering.

Door samen te werken en onze kennis en netwerken te bundelen, dragen we bij aan een samenleving waarin inwoners écht de ruimte krijgen om mee te doen en mee te beslissen. Daar zetten wij ons als programmateam Inwonerskracht en overheidsparticipatie vol overtuiging voor in.

SAMEN VOOR GELIJKE KANSEN VOOR JONGEREN IN EUROPA

CMO STAMM is al jarenlang lid van het YES Forum, een Europees netwerk dat jongeren met minder kansen ondersteunt. Samen met leden uit heel Europa bevorderen we jongerenparticipatie, sociale inclusie en gelijke kansen. We inspireren anderen met ons werk in Drenthe en leren van buitenlandse initiatieven. In 2024 lag de focus op digitale geletterdheid, de impact van de groene transitie en het versterken van samenwerking tussen leden. Het YES Forum biedt waardevolle uitwisselingen voor zowel jongeren als professionals, met als doel een inclusiever Europa waarin niemand wordt buitengesloten.

EEN GREEP UIT ONZE PROJECTEN 2024.

VIER OP DE VIJF INWONERS VAN DRENTHE EN GRONINGEN ERVAREN EEN TOENAME VAN POLARISATIE

Uit onderzoek van Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen blijkt dat vier op de vijf inwoners van Drenthe en Groningen polarisatie ziet toenemen. In juni 2024 vulden circa 4.800 panelleden een vragenlijst in over maatschappelijke tegenstellingen. Polarisation wordt vooral toegeschreven aan groeiende onverdraagzaamheid, met name zichtbaar op (sociale) media en in de politiek. Ruim een kwart mijdt hierdoor bepaalde mensen, terwijl vier op de tien zich minder veilig voelt. Vooral tussen inwoners met en zonder migratieachtergrond wordt wrijving ervaren. Met deze inzichten helpen we maatschappelijke organisaties en beleidsmakers om tegenstellingen beter te begrijpen en aan te pakken.

DORPSCOÖRPORATIE HOLLANDSCHEVELD VERBINDT ONTVANGT HÉT COMPLIMENT VAN DRENTHE 2024

Dorpscoöperatie Hollandscheveld Verbindt ontving dit jaar Hét Compliment van Drenthe en een geldbedrag van € 3.000. De organisatie helpt jaarlijks bij ruim 800 hulpvragen en zorgt ervoor dat inwoners snel en zonder wachtlijsten ondersteuning krijgen. De jury roemde hun inspirerende aanpak en inzet voor kwetsbare inwoners. Vier andere organisaties ontvingen een aanmoedigingspluim van € 500. Mike Snoeit kreeg het speciale Hart van Drenthe voor zijn inzet voor KiKa. Met het samenwerkingsverband Vrijwilligers Drenthe biedt de provincie extra ondersteuning, waaronder workshops voor de genomineerden, om vrijwilligerswerk verder te versterken. CMO STAMM organiseert 'Hét compliment van Drenthe' voor de provincie.

INWONERS PLEITEN VOOR MEER INCLUSIE EN VERBINDING

Vier op de vijf inwoners van Drenthe en Groningen merkt discriminatie op, blijkt uit onderzoek van Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen. Eén op de tien inwoners geeft aan het afgelopen jaar zelf discriminatie te hebben ervaren. De meeste inwoners die hiermee te maken krijgen, delen hun ervaringen vooral met familie en vrienden. Opvallend is dat bijna de helft van de inwoners zelden contact heeft met mensen met een migratieachtergrond. Onze onderzoekers adviseren om voorlichting en educatie over inclusie te versterken, de meldingsbereidheid te vergroten, verbinding tussen mensen te bevorderen en ondersteuning voor slachtoffers te verbeteren

VITALE DORPEN IN ZUID- EN OOST-DRENTHE

Met het initiatief Vitale Dorpen werkt Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe, samen met o.a. de provincie Drenthe, BOKD en CMO STAMM, aan het versterken van de brede welvaart in dorpen. Tien dorpen doen mee aan een pilot, waarin met behulp van vijf pijlers (zoals dorpsidentiteit en zorg voor elkaar) de vitaliteit wordt onderzocht en versterkt. Dit zorgt voor meer betrokkenheid en zelforganisatie bij inwoners. Dorpen zetten zichzelf hierdoor beter op de kaart en werken anders samen met gemeenten. De opgedane inzichten worden gedeeld met andere dorpen in de regio.

NETWERKBIJEENKOMST VOOR DRENTSE INWONERSINITIATIEVEN

In het najaar van 2024 organiseerden CMO STAMM en BOKD een netwerkbijeenkomst om Drentse inwonersinitiatieven te ondersteunen. Actieve inwoners, fondsen en overheden kwamen samen om plannen, tips en ervaringen uit te wisselen. Er waren inspirerende workshops, muziek van Christy Boer en gesprekken over actuele dorpsvraagstukken, zoals druk op vrijwilligers en het gebrek aan woonkansen voor jongeren. Deze zorgen worden door de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen meegenomen naar Den Haag. De bijeenkomst bood volop inspiratie en handvatten om initiatieven verder te brengen en samenwerkingen te versterken.

GEZONDHEID, WELZIJN EN ZORG.

Gezondheid, welzijn en zorg is een breed en dynamisch thema waarin talloze ontwikkelingen plaatsvinden. Partijen zoals zorg- en welzijnaanbieders, gemeenten, (vertegenwoordigers van) inwoners (initiatieven) en zorgverzekeraars zitten aan tafel bij landelijke en regionale beleidsvorming. Onze uitdaging is om hierbinnen zo veel mogelijk waarde toe te voegen.

Hermien Maarsingh

Hermien is programmacoördinator Gezondheid, welzijn en zorg. Creatief, enthousiast en zoekend naar de verbinding; zo wil Hermien projecten ontwikkelen en trajecten begeleiden, met als uitgangspunt de mensen waar het om gaat. In dit voorwoord neemt ze je mee in de ontwikkelingen bij het programmateam Gezondheid, welzijn & zorg.

PARTIJEN VERBINDEN

In Drenthe zijn we betrokken bij grote programma's zoals Gezonde Marke en Drenthe Samen Gezond in Beweging. Daarnaast doen we onderzoek naar thema's zoals inwoners-initiatieven op het gebied van wonen en zorg, mantel- en respijtzorg en de toegankelijkheid van voorzieningen. Onze kracht ligt in het verbinden van partijen en het toevoegen van subjectieve data, zoals de ervaringen en behoeften van inwoners.

WAT VOEGDEN WE TOE?

Gezondheid en zorg worden op veel niveaus besproken, maar vaak ontbreekt een integrale benadering. Wij voegen waarde toe door partijen met elkaar te verbinden, zodat verschillende initiatieven beter op elkaar aansluiten. Daarnaast verzamelen we subjectieve data, waardoor niet alleen harde cijfers maar ook de ervaringen van inwoners meegenomen worden in beleid. Dit zorgt voor een vollediger en menselijker perspectief op gezondheid en welzijn.

DE VERSCHUIVING NAAR PREVENTIE

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen binnen ons programma is de verschuiving naar preventie. De zorgkosten blijven stijgen en met de vergrijzing in onze regio neemt de zorgvraag alleen maar toe. Dit betekent dat er steeds meer aandacht komt voor het voorkomen van problemen, in plaats van het achteraf oplossen ervan.

Preventie vraagt om een ander type data dan traditionele zorgstatistieken. Het is eenvoudig om te meten hoeveel mensen gebruik maken van zorg, maar veel moeilijker om vast te stellen wat er vooraf speelt. Daarom richten wij ons op subjectieve data, die laten zien waar kansen liggen om gezondheidsproblemen te voorkomen. Een ander voorbeeld is het onderzoek naar Gezondheid en leefstijl in Drenthe 2024. Trendbureau Drenthe vroeg de leden van het Drents Panel naar hun (positieve) gezondheid en leefstijl. We brachten in beeld hoe Drenten hun gezondheid ervaren.

DE TOEKOMST: VAN INZICHT NAAR IMPACT

De komende jaren blijven we ons onverminderd inzetten op onze verbindende rol, het toevoegen van subjectieve data en het versterken van preventie. Dit betekent dat we niet alleen blijven signaleren welke trends zich aftekenen, maar ook actief bijdragen aan het vinden en implementeren van concrete oplossingen. We zien het als onze verantwoordelijkheid om inzichten te vertalen naar praktische aanbevelingen die beleidsmakers, zorgverleners en maatschappelijke organisaties kunnen gebruiken om duurzaam beleid vorm te geven.

Eén van de belangrijkste uitdagingen is om het perspectief van inwoners structureel te verankeren in beleid en besluitvorming. We willen ervoor zorgen dat de stem van inwoners, hun ervaringen en behoeften, een centrale rol spelen bij beleidskeuzes. Alleen door beleid te ontwikkelen dat aansluit bij de leefwereld van mensen, kunnen preventieve maatregelen echt effect hebben en bijdragen aan een gezondere samenleving. Dit vraagt om intensieve samenwerking tussen verschillende partijen, een open houding ten opzichte van participatie en een continue evaluatie van wat werkt en wat beter kan.

Met initiatieven als Gezonde Marke en Drenthe Samen Gezond in Beweging zetten we ons in om gezondheid en welzijn breed te bevorderen. Door deze samenwerkingsverbanden bouwen we mee aan een zorglandschap dat niet alleen toegankelijk en efficiënt is, maar ook toekomstbestendig.

Onze ambitie reikt verder dan alleen het verzamelen en analyseren van data; we willen een motor zijn voor verandering. Door kennis te delen, betrokken partijen te verbinden en samen te werken aan innovatieve en haalbare oplossingen, streven we naar een samenleving waarin preventie een vanzelfsprekend onderdeel is van het beleid. Alleen zo kunnen we de impact vergroten en bijdragen aan een gezondere toekomst voor iedereen.

GEZONDHEIDSFESTIVAL EN DE REALISATIE VAN HET GROEIHUIS IN EEXTERVEEN

Sinds 2020 werkt stichting Kardeel, een bewoners-initiatief, samen met diverse lokale partners aan het GroeiHuis in Eexterveen. Dit centrum wordt een laagdrempelige plek waar jong en oud kunnen werken aan een gezonde leefstijl, met aandacht voor vitaliteit, zelfredzaamheid en gelijke kansen. CMO STAMM begeleidde het proces en organiseerde toekomsteliërs waarin inwoners en maatschappelijke partners hun wensen en ambities bespraken. Dit zorgde voor breed draagvlak en leidde tot een concreet plan. Na een intensief traject van fondsenwerving en planning is in 2024 gestart met de bouw. De oplevering staat gepland voor mei 2025 en wordt gevierd met een feestelijke opening. Het project is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van fondsen, de provincie en de inzet van vele vrijwilligers. Het GroeiHuis laat zien hoe inwoners-initiatieven bijdragen aan leefbaarheid en gezondheid in kleine dorpen.

BIJDRAGEN AAN EEN GEZONDER DRENTH

CMO STAMM is nauw betrokken bij het programma Gezonde Marke. Zo verzorgen we zowel de regiocoördinatie Gezond Leven Drenthe als de coalitiecoördinatie Gezondheid en Leefstijl. De regiocoördinator Gezond Leven Drenthe fungeert als brug tussen de Drentse gemeenten (verenigd in de VDG) en het programmteam van Gezonde Marke. Hierdoor zijn de Drentse overheden sterk vertegenwoordigd binnen samenwerkingsverbanden op het gebied van IZA/GALA/Gezonde Marke. Daarnaast speelt de coalitiecoördinator Gezondheid en Leefstijl een sleutelrol in het verbinden van partners en het stimuleren van actie. Dit gebeurt door het bewaken van de samenhang binnen en tussen coalities, het sturen op de uitvoering van de werkagenda en het ontwikkelen van een meerjarige focus. Ook zetten we sterk in op inwonersparticipatie en vernieuwing. Door actief te informeren en draagvlak te creëren, versterken we samen met onze partners de beweging naar een gezonder Drenthe.

EEN GREEP UIT ONZE PROJECTEN 2024.

BEWEEGREIS FESTIVAL: INSPIRATIE VOOR EEN VITALER DRENTH

Op 11 juli 2024 organiseerden CMO STAMM, Hanzehogeschool en SportDrenthe het Beweegreis Festival in Assen. Ruim 120 professionals en deelnemers kwamen samen om de resultaten van de opleiding 'De Beweegreis' en toekomstig beweegbeleid te verkennen. Met interactieve activiteiten, zoals de BouwBattle en het Rondje Beweegreis, stond participatie centraal. Het festival benadrukte het belang van beweging, omdat slechts de helft van de Drenten voldoet aan de Beweegnorm. De positieve energie en vernieuwende ideeën lieten zien hoe samenwerking kan bijdragen aan een inclusieve en gezondere leefomgeving.

SPORT- EN BEWEEGGEDRAG DRENTHE

Afgelopen jaar brachten we het sportgedrag van Drenten in beeld. Veel Drenten bleven actief, vooral in de natuur, thuis of bij een sportschool. Mensen sporten vooral om fitter en gezonder te worden. Ook plezier en sociaal contact zijn belangrijke redenen, vooral voor ouderen. Toch sportte ruim een derde van de inwoners het afgelopen jaar niet. Redenen hiervoor zijn onder andere blessures, andere leuke bezigheden, of dat sporten niet meer aanspreekt. Opvallend is dat de meeste Drenten ongebonden sporten, zoals wandelen of fietsen in hun eigen tijd. Deze uitkomsten laten zien hoe belangrijk het is om sport en bewegen toegankelijk en aantrekkelijk te houden voor iedereen.

GEZONDHEID EN LEEFSTIJL IN DRENTHE

Trendbureau Drenthe vroeg de leden van het Drents Panel naar hun gezondheid en leefstijl. De meeste Drenten geven hun gezondheid een ruime voldoende en voelen zich fit. Gezond eten en voldoende bewegen zijn belangrijk voor veel Drenten, al wil ruim de helft werken aan een gezonder gewicht. Beweging vindt vooral plaats in de natuur of thuis, maar een derde sport niet. Stress, tijdgebrek en blessures belemmeren soms een actieve leefstijl. Het onderzoek laat zien dat vooral het eigen netwerk (partner, familie, vrienden) een belangrijke rol speelt bij het stimuleren van gezonder gedrag.

DRENTHE ZET IN OP GEZONDERE SPORTEVENEMENTEN

Alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe ondertekenden het Convenant Gezonde Sportevenementen en de recente uitbreiding ervan. Hiermee zetten zij zich in voor gezondere voedingskeuzes, verantwoorde sponsoring en een rookvrije en alcoholbewuste omgeving bij sportevenementen, vooral voor jongeren tot 17 jaar. Mede dankzij de inzet van CMO STAMM, worden sportevenementen in Drenthe structureel gezonder. Het convenant laat zien dat sport niet alleen draait om bewegen, maar ook om een gezonde leefstijl. Drenthe is de eerste provincie waarin alle gemeenten deelnemen, wat bijdraagt aan vitalere inwoners en inspirerende sportmomenten.

FEITEN & CIJFERS.

Organisatie

39 Medewerkers

6 Werkervarings- en stageplekken

Volgers op LinkedIn

1.944 Volgers CMO STAMM

496 Volgers Trendbureau Drenthe

Projecten

111 Provincie Drenthe

141 Provincie Groningen

13 Provincie Friesland

12 Landelijk

13 Overige provincies

Top 3 onderwerpen trendbureaudrenthe.nl

1
Brede welvaart – bevolking

2
Brede welvaart

3
Samen naar een geletterd Drenthe

Abonnees nieuwsbrieven

4155 CMO STAMM

2034 Trendbureau Drenthe

Top 3 onderwerpen cmostamm.nl

1
Brede welvaart – meten en monitoring

2
Workshops Brede Welvaart later

3
Inwonerskracht en overheidsparticipatie - Bewonersinitiatieven en Vrijwilligers Groningen

Media

87 Berichten in krant, tv en radio

EXPLOITATIE-REKENING.

BATEN

Provincie Drenthe

Provincie Groningen

Overige subsidies & bijdragen

Overige opdrachten

Overige baten

LASTEN

Personeelskosten

Afschrijvingskosten

Huisvestingskosten

Organisatiekosten

Activiteitenkosten

RESULTAAT UIT BEDRIJFSVOERING

Financiële baten en lasten

RESULTAAT VOOR BESTEMMING

Naar bestemmingsreserves

Naar algemene reserves

RESULTAAT NA BESTEMMING

WERKELIJK 2024

€

1.146.389

1.212.569

254.321

1.124.267

6.795

3.744.341

3.041.593

20.830

114.681

263.980

197.503

3.638.587

105.754

10.467

116.221

110.000 -

6.221

6.221 -

-

Van inzicht naar impact.

cmo stamm.
kennis • onderzoek • advies

 **trend
bureau
drenthe**